

Szlovák-Magyar határmenti önkormányzatok regionális együttműködési lehetőségei

Szakértői konferencia

A konferencia szervezői:

Interregio Forum Egyesület, és
A Budapesti Corvinus Egyetem Széchenyi István Szakkollégiuma

A konferencia megszervezését a
Nemzeti Civil Alapprogram támogatja

A konferencia eredményeiről dokumentumfilm készül,
a Visegrádi Alap támogatásával

- Visegrad Fund
- 2010
years

Tartalom

I. Pályázató szervezetek	6
VÁTI Nonprofit Kft, (Szlovák-Magyar ETE IH).....	7
A program kiírások céljai és prioritásai.....	9
Pénzügyi keretrendszer 2008–2010.....	10
Nemzetközi Visegrádi Alap (IVF).....	13
Küldetés	13
Alapadatok.....	13
Az NVA Programjai.....	14
Kárpátok Alapítvány - Magyarország.....	16
1. Helyi közösségek és civil szervezetek támogatása	17
2. Hátrányos helyzetű térségek és közösségek támogatása.....	19
3. Társadalmi szemléletformálás és fiatalok támogatása	22
Eljárásrendi alapok	23

II. Pályázók.....	27
CESCI	27
CESCI bemutatása.....	27
CESCI határon átnyúló projektjei, tevékenységei.....	28
CESCI javaslatai.....	28
Zselíz Város	30
Zselíz város bemutatása	30
Zselíz város határon átnyúló projektjei, tevékenységei	31
Zselíz város javaslatai	31
Putnok.....	32
Putnok Város bemutatása	32
Putnok Város határon átnyúló projektjei, tevékenységei.....	32
Putnok Város javaslatai	33
A Szobi Kistérség Önkormányzatainak Többcélú Társulása	34
A Szobi Kistérség bemutatása	34
A Szobi Kistérség határon átnyúló projektjei, tevékenységei	35
A Szobi Kistérség javaslatai	35
Déli Regionális Fejlesztési Ügynökség (Párkány).....	36
Déli Regionális Fejlesztési Ügynökség bemutatása	36
Az Ügynökség határon átnyúló projektjei, aktivitásai.....	37
Déli Regionális Fejlesztési Ügynökség javaslatai	37
Bölöni Farkas Sándor Közgazdasági Alapítvány	38
Bölöni Farkas Sándor Közgazdasági Alapítvány bemutatása.....	38
Az Alapítvány határon átnyúló projektjei, tevékenységei.....	38
Bölöni Farkas Sándor Közgazdasági Alapítvány javaslatai:.....	38
Fórum Kisebbségkutató Intézet	40
Fórum Kisebbségkutató Intézet bemutatása.....	40
Az Intézet határon átnyúló projektjei, tevékenységei.....	40
Fórum Kisebbségkutató Intézet javaslatai	41

4 Szlovák-Magyar határmenti önkormányzatok regionális együttműködési lehetőségei

Támogatók

Előszó

Az Interregio Forum Egyesület a Széchenyi István Szakkollégiummal együttműködve a Corvinus Egyetemen tartott május 4-én szakértői konferenciát "A Szlovák-Magyar határmenti önkormányzatok regionális együttműködési lehetőségei" témában.

A konferenciát az NCA nemzetközi kollégiuma, illetve a Visegrádi Alap támogatta.

A szakértői konferencia célja, hogy javaslatot fogalmazzon meg a határon átnyúló együttműködést pénzügyi támogatással is elősegítő szervezetek számára a támogatási formák / eszközök jobb felhasználása érdekében.

A konferencia kiemelten megfontolandónak tartja azt a paradoxont, hogy míg az önkormányzatok helyi feladatok ellátására jöttek létre, a határon átnyúló együttműködés többnyire nem helyi, hanem térségi célokat szolgál.

A szakértői konferencia tematikája ennek megfelelően egyfajta szembesítés, ahol a források felett diszponáló szervezetek és ilyen forrásokat már igénybe vett, gyakorlati tapasztalatokkal rendelkező önkormányzatokat, civilek folytathatnak közvetlen megbeszélést.

A konferencia két részből áll:

1. Előadások

Az előadások célja a résztvevők nézőpontjának, helyzetének és legfontosabb álláspontjának tisztázása. Ennek megfelelően minden előadó csupán egy rendkívül rövid, 10 perces időtartamot kap álláspontja ismertetésére.

2. Kerekasztal-beszélgetés

A kerekasztal célja az előadásokban röviden felvetett kérdések megbeszélése, a finanszírozó szervezetek és az érintettek közvetlen párbeszéde.

A kerekasztal alapján egy szakértői ajánlás kerül megfogalmazásra, amely bármely pénzügyi szervezet által figyelembe vehető, ugyanakkor egyik résztvevőt sem kötelezi a benne foglaltak betartására. A szakértői ajánlás aláírói a résztvevők közül mindazok lehetnek, akik egyet értenek a kialakuló szöveggel.

A tervezet szerint az eljárás mélyebb eredményekre, alaposabb kritikákra vezethet, mint a ma megszokott társadalmisítási gyakorlatok, elsősorban a tervezett beszélgetés moderált jellege és szűkebb, szakértői meghívotti köre miatt.

Borsos Endre
elnök

A konferencia szervezői

**SZÉCHENYI
ISTVÁN
SZAKKOLLÉGIUM**

I. Pályáztató szervezetek

VÁTI Nonprofit Kft, (Szlovák-Magyar ETE IH)

képviseli Márkus Ferenc programigazgató

Az INTERREG IIIA programoknak megfelelő 2007-től induló határ-menti programok a Strukturális Alapok forrásból valósulnak meg. A magyar-szlovák határtérség szereplői földrajzi elhelyezkedésüknél fogva a 2007-2013-as időszakban a következő programokban vehetnek részt:

1. Magyarország-Szlovákia (HU-SK) Európai Területi Együtműködési (ETE) Program
2. Magyarország-Románia-Szlovákia-Ukrajna (HU-RO-SK-UA) ENPI Program
3. Dél-kelet-európai transznacionális ETE program
4. Közép-európai transznacionális ETE program
5. Interregionális ETE program
6. INTERACT 2007-2013

Az európai transznacionális, határon átnyúló, inter-regionális együttműködések alapvető kerete a 2007-2013 időszakban az Európai Területi Együtműködés, mint 3. Célkitűzés. A sikeres programmegvalósításhoz jó alapot nyújt a 2004-2006 közötti Interreg Közösségi Kezdeményezési programok, Phare CBC, Credo és egyéb, kapcsolódó Phare intézményfejlesztési programok sikeres végrehajtásában az utóbbi 10 évben szerzett tapasztalat.

A határon átnyúló együttműködési programok pénzügyi keretei nyílt pályázati rendszerben kerülnek felhasználásra az egyenként meghatározott programterületeken, melyek meghatározása az érvényes Európai szabályozás szerint megyei (NUTS III szintű) területi alapon történt. A programdokumentumokban rögzített fejlesztési célok és beavatkozási területek mentén lehetséges az együttműködési tevékenységeket finanszírozni, figyelembe véve az egyéb fejlesztési célú támogatási programokat és rendszereket.

A konferencia szervezői

**SZÉCHENYI
ISTVÁN
SZAKKOLLÉGIUM**

A projektek kiválasztásáról a programokat felügyelő és azok stratégiai döntéseit meghozó Közös Monitoring Bizottságok gondoskodnak, melyekben a résztvevő országok egyenlő arányban képviseltetik magukat, különös hangsúlyt helyezve a NUTS III-as területi egységek által képviselt véleményekre és igényekre, melyekből a programterület felépül. A projektkiválasztás előre megállapodott és rögzített szempontok szerint történik, melyeket szintén ezek a Monitoring Bizottságok hagynak jóvá. Előre definiált projektek nem szerepelnek a programokban, így minden forrás nyílt pályázati rendszerben kerül felhasználásra.

A programok lebonyolítása egységes szerkezetben történik függetlenül az államhatárok által meghatározott területi megosztástól, közös projektek, közös döntéshozás és közös pénzügyi keretek alkalmazásával. Szemben a nemzeti és regionális programokkal az ETE együttműködés nem önálló adminisztratív struktúrákkal, önálló jogrendszerrel rendelkező területeken jön létre. Ezzel összefüggésben a programok határon átnyúló karaktere alapján részben közös intézményrendszerrel, megállapodásokban rögzített szabályok szerint járnak el a programok irányításában és lebonyolításában résztvevő intézmények.

A programkészítés folyamata

Az EU Bizottság által megjelentetett Aide Memoire című dokumentum, hivatkozva a 2004-es bővítés előtt kiadott programozási irányelvekre, határozza meg, hogy az egyes Operatív Programok kialakítását ún. programozási munkacsoportok (Task Force bizottságok) létrehozásával kell biztosítani. 2005. második felében, illetve 2006. első félévében mindegyik tervezett operatív programban felállításra kerültek a programozási munkacsoportok. Az egyes programok tervezése közösen történt a programban részt vevő ország(ok) érintett kormányzati és megyei szervezeteivel.

Az egyeztetések során világossá vált, hogy kizárólag azok a célok vehetők figyelembe a programozás során, melyek a határon átnyúló együttműködést egyértelműen feltételezik. Mindenképpen el kell kerülni az olyan célok/tématerületek belefoglalását a programdokumentumokba, melyek más programokból egyértelműen finanszírozottak, illetve a hatásuk vagy megvalósíthatóságuk a határon átnyúló együttműködés tekintetében korlátozott.

Egyértelműen elválasztható pl. a közlekedési infrastruktúra esetén, hogy a főhálózat az ágazati programból, a négy számjegyű utak a ROP-okból, míg az ETE-ből kizárólag azon négy számjegyű utak fejlesztetők, amelyek fizikailag is keresztezik az államhatárt. E mentén a logika mentén kerültek lehatárolásra a gazdasági infrastruktúra beruházásai is. A turisztikai fejlesztés is csak kizárólag olyan határon átnyúló turisztikai termékcsomaghoz kapcsolódhat, mely fejlesztése mindegyik résztvevő ország szempontjából elismert (pl. Aggteleki karszt).

Az eurorégiók lehetséges szerepe a programok megvalósítása során

Az eurorégiók, mint a nemzeti határokon átnyúló szerveződések célkitűzései természetüknél fogva jelentős átfedésben vannak az ETE programok céljaival, így az egyes határon átnyúló programokból tudnak forrásokhoz jutni akár a működőképességük javítására, az operatív és rendszeres, fenntartható tevékenységeik megalapozására, munkaszervezeteik megszilárdítására. A határon átnyúló programok tekintetében ezeknek a működőképes eurégióknak a létrejötte vagy megerősödése is kézzel fogható eredménynek számít. A működő eurégiók térségfejlesztési, projektgeneráló tevékenységei is nyerhetnek finanszírozást, amennyiben azok közvetlen összhangban vannak az egyes programok célkitűzéseivel és támogatható tevékenységeivel.

A program kiírások céljai és célcsoportjai

Az együttműködési program átfogó, stratégiai célja a határtérség gazdasági és társadalmi integrációjának erősítése.

Specifikus célok:

- a határtérség gazdasági versenyképességének erősítése
- az emberek és közösségek közötti társadalmi és kulturális koherencia növelése
- a határtérség elérhetőségének és kommunikációjának javítása
- a természeti értékek védelme

A fenti specifikus célok a közös fejlődés alapjainak megteremtésére fókuszálnak. Jóllehet, a közös fejlesztés mellett, a programnak – a horizontális elvek betartásával – hozzá kell járulnia a biztonságos és növekvő egyensúly megteremtéséhez. Ezen megközelítés alapján, a programon belül valamennyi beavatkozás biztosítani fogja a nemek közötti esélyegyenlőséget, figyelembe fogja venni a hátrányos helyzetűek, fogyatékosok speciális szükségleteit, valamint biztosítani fogja a természeti és épített környezet védelmét.

Célcsoport és kedvezményezettek

Helyi önkormányzatok és intézményeik Útgyazdálkodási szervek és intézményeik Állami közlekedési társaságok, vállalatok Nem állami, non-profit szervezetek Kistérségi társulások Regionális Fejlesztési Ügynökségek Megyei Fejlesztési Ügynökségek Eurorégiók menedzsment szervezete Nemzeti Parkok

A konferencia szervezői

**SZÉCHENYI
ISTVÁN
SZAKKOLLÉGIUM**

Pénzügyi keretrendszer 2008–2010

Az alábbi táblázatban olvasható az egyes műveletekre 2008–2010 között rendelkezésre álló költségkeret. Az éves allokáció az ERFA-tól érkező támogatásból és az országok hozzájárulásából áll (ÁK – állami költségvetés), és összesen a teljes költségvetés 95%-át teszi ki.

Pénzügyi keretrendszer 2008–2010 a műveletek szintjén

Téma/művelet	2008	2009	2010	Összeg (ERFA+ÁK)	Összeg (ERFA)
1.1 Határon átnyúló üzleti együttműködés támogatása					
1.1.1 Üzleti infrastruktúra fejlesztése	4 211 775	4 000 000	4 000 000	12 211 775	10 926 325
1.1.2 Üzleti együttműködés támogatása	1 206 143	1 200 000	1 000 000	3 406 143	3 047 602
1.2 Együttműködés a KTF és az innováció terén					0
1.2.1 A KTF és innovációs infrastruktúra közös fejlesztése	0	3 000 000	2 832 129	5 832 129	5 218 221
1.2.2 Határon átnyúló kutatási együttműködés	0	1 888 476	1 888 476	3 776 952	3 379 378
1.3 Közös idegenforgalom-fejlesztés					0
1.3.1 Turisztikai termékek, látnivalók, helyszínek kezelő szervezetei és a kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése	8 000 000	5 000 000	3 000 000	16 000 000	14 315 789
1.3.2 Közös turisztikai célpontok fejlesztése – hirdetés, marketing és forgalmazás	1 841 009	1 441 009	1 441 009	4 723 027	4 225 866
1.4 Az egészségügyi intézmények közös fejlesztése és összehangolt használata					0
1.4.1 Egészségügyi és kockázatmegelőzési létesítmények közös fejlesztése és összehangolt használata	0	1 200 000	1 200 000	2 400 000	2 147 368
1.5 Hálózati, partnerségi, program- és projekttervezési és -irányítási kapacitások fejlesztése					0
1.5.1 Hálózati, partnerségi, program- és projekttervezési és -irányítási kapacitások fejlesztése	1 500 000	1 500 000	1 500 000	4 500 000	4 026 316
1.6 Emberi erőforrások közös használata és fejlesztése					0

Téma/művelet	2008	2009	2010	Összeg (ERFA+ÁK)	Összeg (ERFA)
1.6.1 Közös képzés, oktatás és hálózatok kiépítése	800 000	800 000	800 000	2 400 000	2 147 368
1.6.2 Munkaerőpiaci együttműködési kezdeményezések	1 787 380	1 787 380	1 787 380	5 362 140	4 797 704
1.7 Emberek közötti kapcsolatépítés					0
1.7.1 Emberek közötti kapcsolatépítés	1 075 285	1 000 000	980 228	3 055 513	2 733 880
2.1 Közös tevékenységek a természeti környezet védelmének ösztönzésére					0
2.1.1 Víz-, hulladékgazdálkodás, megújuló energiaforrások	8 000 000	8 000 000	6 000 000	22 000 000	19 684 211
2.1.2 Tanulmányok, tervek, képzések	1 900 474	1 900 475	0	3 800 949	3 400 849
2.2. Közös természetvédelmi tevékenységek					0
2.2.1 Közös természetvédelmi tevékenységek	5 948 529	4 000 000	3 000 000	12 948 529	11 585 526
2.3 Kisléptékű útépítés, kerékpárutak, tömegközlekedés					0
2.3.1 Kisléptékű határon átnyúló útépítés, kerékpárutak	8 232 213	8 000 000	7 000 000	23 232 213	20 786 717
2.3.2 Tömegközlekedés fejlesztése	1 420 278	1 183 565	1 183 564	3 787 407	3 388 733
2.4 Jobb határátkelési lehetőségek biztosítása a határfolyókon					0
2.4.1 Jobb határátkelési lehetőségek biztosítása a határfolyókon	7 000 000	0	6 459 248	13 459 248	12 042 485
2.4.2 Tanulmányok és tervek	2 090 964	2 090 964	0	4 181 928	3 741 725
2.5 Határon átnyúló kommunikációs csatornák fejlesztése					0
2.5.1 Szélessávú internetek, közösségi hozzáférési programok, média, információ áramlása	0	3 500 000	0	3 500 000	3 131 579
Összeg (ERFA+ÁK)	55 014 050	51 491 869	44 072 034	150 577 953	134 727 642
Összeg (ERFA)	49 223 097	46 071 672	39 432 873	134 727 953	120 545 785

Költségvetés

A 2007-2013 közötti periódusban nem csak a kezelt programok száma, de az egyes programokon belül felhasználandó Bizottsági támogatás mértéke és aránya növekedett a 2004-2006 közötti periódushoz képest. A Magyarország - Szlovákia Határmenti Együttműködési Program 2007 és 2013 között felhasználható ERFA kerete 176 millió EUR.

A konferencia szervezői

**SZÉCHENYI
ISTVÁN
SZAKKOLLÉGIUM**

Prioritások

A célok megvalósítása érdekében három fő prioritási tengelyt hoztak létre.

1. Prioritás: azon együttműködésekét ösztönzi, melyek a gazdaság és társadalom integrált fejlődéséhez járulnak hozzá; EU lisszaboni stratégia alapján.
2. Prioritás: az együttműködések fizikai feltételeinek javítását célozza, elsősorban a közlekedési és kommunikációs, valamint a környezetvédelmi infrastruktúra terén, EU göteborgi program alapján.
3. Prioritás: szakmai segítségnyújtás (Technical Assistance)

1. Prioritás: Gazdaság és Társadalom

A prioritás fő célkitűzései

Az 1. prioritásra allokált források a gazdasági és társadalmi kapcsolatok élénkítését, fejlesztését szolgálják. A prioritás a határon átnyúló üzleti együttműködések ösztönzését célozza, s kiemelten támogatja az együttműködések feltételeinek megteremtését, köztük az üzleti infrastruktúrák fejlesztését. A prioritás kiterjed továbbá az emberi és intézményi kapcsolatok fejlesztésére a kutatás-fejlesztés, oktatás, és munkaerőpiac területén. Támogatja a közös turizmusfejlesztést és az egészségügyi együttműködések, s teret ad a két ország közötti közös hálózat- és partnerség építésnek.

Célcsoport és kedvezményezettek

A prioritások célcsoportjai 1) egyének és háztartások, 2) vállalkozások, 3) nem kormányzati non-profit szervezetek, 4) kormányzati intézmények, szervezetek. A potenciális pályázók a következők: Helyi és megyei önkormányzatok és intézményeik Felsőoktatási intézmények, kutatóintézetek Általános és középiskolák, szakképző intézmények Non-profit szervezetek, kamarák Non-profit turisztikai szervezetek Könyvtárak, múzeumok, színházak, művelődési intézmények Közegészségügyi intézmények Egyéb nem állami, non-profit szervezetek Gazdaságfejlesztési non-profit szervezetek Kistérségi társulások Regionális Fejlesztési Ügynökségek Megyei Fejlesztési Ügynökségek Eurorégiók menedzsment szervezete

2. Prioritás: Környezet- és természetvédelem, elérhetőség

A prioritás fő célkitűzései

A prioritásra allokált források a hatékonyabb környezet- és természetvédelem, valamint az elérhetőség kulcsfeltételeinek megteremtését szolgálják. A prioritás keretében támogatott a közös környezet- és természetvédelmi együttműködés, emellett kiemelt hangsúlyt kap a közlekedési infrastruktúra – útépítés, határfolyókon való átkelési lehetőségek fejlesztése/javítása – és a közösségi közlekedés fejlesztése. A prioritás magában foglalja a kommunikációs infrastruktúra fejlesztését is azzal a céllal, hogy elősegítse a határon átnyúló információáramlást.

Nemzetközi Visegrádi Alap (IVF)

képviseli Ács Krisztina, program menedzser

Küldetés

A Nemzetközi Visegrádi Alap küldetése Szlovákia, Csehország, Magyarország és Lengyelország közti kölcsönös együttműködés elmélyítése, a szerződő felek országai közti kapcsolatok szilárdítása. Célkitűzése, hogy a négyoldalú kulturális, tudományos, tudományos kutatói, művelődésügyi, turisztikai tervezetek támogatásával, a fiatalok csereakcióinak és a határokon átívelő kapcsolatok szorgalmazásával a Visegrádi Négyek országai között szoros regionális együttműködést hozzon létre. A Nemzetközi Visegrádi Alap költségvetését a négy tagország által nyújtott azonos összegű hozzájárulások alkotják. A tagországok a 2010. évtől kezdődően évi 1.500.000 EUR összegű hozzájárulást vállaltak s ezáltal évente több mint 6 millió EUR összegű támogatásra nyílik lehetőség.

Alapadatok

Megalakulása: 2000. június 9., Cseh Köztársaság, Štířín

Tagországai: Csehország, Magyarország, Lengyelország és Szlovákia

Irányító szerve: Külügyminiszterek Konferenciája

Nagykövetek Tanácsa

Végrehajtó szerve: Ügyvezető igazgató (Petr Vágner)

Ügyvezető igazgató helyettes (Linda Kapustová Helbichová)

Adminisztratív szerve: Titkárság

A titkárság székhelye: Kráľovské údolie 8, 811 02 Bratislava

A konferencia szervezői

**SZÉCHENYI
ISTVÁN
SZAKKOLLÉGIUM**

Az NVA Programjai

Kispályázatok (kölségvetés: 520.000 EUR)

- négy tagország együttműködése
- határidő: március 1., június 1. szeptember 1. és december 1.

Standard pályázatok (kölségvetés: 2.200.000 EUR)

- négy tagország együttműködése
- határidő: március 15. és szeptember 15.

Visegrádi Stratégiai Program (kölségvetés: 300.000 EUR)

- fontos, hosszabb időlejárátú stratégiai program
- határidő: február 15.

Ösztöndíj program (kölségvetés: 1.448.000 EUR)

- magiszteri és posztgraduális tanulmányi ösztöndíj
- határidő: január 31.

Visegrádi művészek programja (kölségvetés: 108.000 EUR)

- csereprogram V4 művészeknek más V4 országban való alkotásra (4x6)
- 3-hónapos ottartózkodás
- határidő: szeptember 10

Visegrádi egyetemi program (kölségvetés: 280.000 EUR)

határidő: november 10

A jóváhagyott kölségvetés és a rendelkezésre álló források szerint az Alap pénzügyi forrásai különféle tevékenységek támogatására fordíthatók, az alábbi területeken:

1. kulturális együttműködés (pl. fesztiválok, kiadványok)
2. tudományos eszmecserék és kutatások (pl. konferenciák, kiadványok, kutatás)
3. oktatás (pl. szemináriumok, nyári iskolák)
4. diákcseré (pl. sport, művelődési és kulturális rendezvények gyermekek és fiatalok számára)
5. határokon átnyúló együttműködés (két V4 ország határtérségében lezajló pályázatok, a határvonalától max. 50km távolságban)
6. turizmusra fordító támogatás (pl. turista-kalauzok, előadások, vásárok)

Az Alap pénzügyi hozzájárulása nem haladhatja meg a projekt összköltségének az 50%-át, beleértve a pályázó saját természetbeni hozzájárulását, (nem pénzbeli hozzájárulás, pl. saját autóbusz, saját személygépkocsi, saját szállás, saját helyiségek), vagy más, társfinanszírozó alanyok természetbeni hozzájárulását.

Az Alap előnyben részesíti azokat a pályázatokat, melyekben a V4-es országok mindegyike részt vesz. Az Alap nem támogat olyan pályázatokat, melyekben háromnál kevesebb országból vannak résztvevők, kivéve a határon átnyúló együttműködés területén megvalósuló pályázatot. (Határon átnyúló együttműködés esetén elég két országból való partner együttműködése.) Az Alap anyagi forrásokat csak konkrét eseményekre biztosíthat és előzetesen meghatározott tételekre:

1. nyomdai költségek (nyomtatás, kiadványok kiadása, terjesztése)
2. terembérlés és az ehhez szükséges technikai költségek bérlete
3. művészek tiszteletdíja
4. szállás és étkezési költségek
5. utazási költségek
6. szakértők tiszteletdíja
7. fordítás és tolmácsolás
8. díjak, jutalmak
9. irodai szükségletek és propaganda anyagok
10. reklám (nyomda, rádió, TV, óriásplakát, stb.) és propaganda
11. weboldal kialakítása és aktualizálása

Támogatást elsősorban a V4-es országokból érkező és a V4-es országokon belüli pályázatok számára szándékozunk biztosítani.

Az Alap által támogatott pályázatoknál a támogatás nem használható fel:

1. tőkebefektetések kifizetésére
2. saját, közvetett költségek kifizetésére (villanyszámla, gázzámla, vízdíj, telefonszámla, "zsebpénz", stb.)
3. saját költségek és számlák (saját helyiség bérlete, szállás, étkezési költségek, stb.)
4. rész- vagy teljes munkaidős alkalmazottak és munkakapcsolatból eredő (alkalmazott) segédmunkaerők fizetésének, anyagi díjazásának kifizetése a Munkajogi Törvénykönyv alapján (valamint egyéb részbeni kötelezettségek, diéták stb.)

A támogatás iránti kérelmeket angol nyelven kell benyújtani.

A Nemzetközi Visegrádi Alap működésével kapcsolatos részletes információk honlapunkon a www.visegradfund.org cím alatt található.

A konferencia szervezői

SZÉCHENYI
ISTVÁN
SZAKKOLLÉGIUM

Kárpátok Alapítvány - Magyarország

Képviseli: Kelemen Roland, program menedzser

A Kelet-Nyugat Intézet kezdeményezésére a Charles Stewart Mott Alapítvány támogatásával 1995-ben hozták létre a Kárpátok Alapítványt, abból a mérész elhatározásból, hogy térségi közösségi alapítványként a Kárpátok hegységben állampolgári kezdeményezések támogatását segítse helyi önkormányzatokon és non-profit szervezeteken keresztül. Az ilyen típusú alapítvány fejlesztésének gondolata Kelet-Európában abból a hitből táplálkozik, hogy a demokrácia, a gazdasági fejlődés és a határokon átívelő együttműködés támogatása helyi és regionális szinten egy stabil és demokratikus Európa sarokköve.

A Kárpátok Alapítvány – Magyarország egy független non-profit civil szervezet, amelynek küldetése a Kárpátok régióban élő emberek életminőségének javítása, a régió társadalmi, gazdasági, etnikai, kulturális és környezeti értékeinek megőrzése és fenntartható fejlődésének elősegítése.

A Kárpátok Alapítvány – Magyarország az öt, önálló jogi személyiséggel rendelkező Kárpátok Alapítványi Hálózat tagja, mely Lengyelország, Magyarország, Románia, Szlovákia és Ukrajna határmenti térségeiben pénzügyi és szakmai segítséget nyújtva bátorítja a civil, az önkormányzati és az üzleti szektorok és helyi közösségek innovatív fejlesztési kezdeményezéseit.

Az Alapítvány határokon átívelő regionális közösségi alapítványként működik, elsősorban a Kárpátok régió magyarországi területén – Borsod-Abaúj-Zemplén, Hajdú-Bihar, Heves, Jász-Nagykun- Szolnok, és Szabolcs-Szatmár-Bereg megye – működő nonprofit szervezetek és helyi önkormányzatok számára nyújt segítséget.

Bátorítja a nonprofit, állami és profitorientált szervezetek együttműködését, a határokon átívelő és interetnikus közeledéseket:

- közösség alapú vidékfejlesztési,
- humán- erőforrás- fejlesztési,
- kulturális és környezeti értékmegőrző,
- társadalmi kapcsolatokat fejlesztő programjaival és projektjeivel.

Célja a társadalmi tudatosság, szerepvállalás és összetartás; a regionális érték- és identitástudat erősítése.

A Kárpátok Alapítvány adományozással és operatív tevékenységekkel foglalkozik. Az elmúlt 15 évben az Alapítvány közel 9 millió dollárt adományozott önkormányzatok és non-profit szervezetek százainak.

Jelenleg az adományi és operatív programok az Alapítvány célkitűzései mentén három főbb programcsoportra bonthatóak:

- 1. HELYI KÖZÖSSÉGEK ÉS CIVIL SZERVEZETEK TÁMOGATÁSA**
- 2. HÁTRÁNYOS HELYZETŰ TÉRSÉGEK ÉS KÖZÖSSÉGEK TÁMOGATÁSA**
- 3. TÁRSADALMI SZEMLÉLETFORMÁLÁS ÉS FIATALOK TÁMOGATÁSA**

1. Helyi közösségek és civil szervezetek támogatása

Ezen programcsoporton belül kiemelkedőek a **BRIDGE** és a **Közösség Központok Fejlesztési Alap** programok

BRIDGE Program

A Kárpátok Alapítvány – Magyarország egyik célkitűzése, hogy támogassa az Északkelet-Magyarországon (Borsod-Abaúj-Zemplén, Hajdú- Bihar, Heves, Jász-Nagykun-Szolnok, Nógrád és Szabolcs-Szatmár- Bereg megye) működő civil szervezetek és önkormányzatok helyi, innovatív és fenntartható fejlesztési ötleteinek megvalósulását. E cél érdekében egy, az együttműködésekre alapozott komplex támogató-fejlesztő programot indítottunk civil szervezetek számára, amellyel:

- fejlesztjük a projekttervezési és megvalósítási készségüket,
- javítjuk a forráslehívó képességüket,
- segítjük a szervezeti fejlődésüket.

A BRIDGE program három pillérrre épül:

- **technikai asszisztenciát nyújtunk** - Ingyenes szakmai és technikai segítséget nyújtunk a programban részt vevő szervezetek számára projektötleteik kidolgozásához, azok pályázati formába öntéséhez és a pályázatok elkészítéséhez.
- **önerőt biztosítunk** - állaljuk a projektekben a partnertől elvárt önrész 100%-át; a projekt teljes önrészéhez maximum 75%-ban járulunk hozzá.

A konferencia szervezői

**SZÉCHENYI
ISTVÁN
SZAKKOLLÉGIUM**

- **projektminőség-biztosítást nyújtunk** - Közreműködünk a nyertes projektek megvalósításában. Ellátjuk a minőségbiztosítási feladatokat, valamint a projektirányítási és egyéb, a megvalósítással összefüggő adminisztratív teendőket.

A program története

A Kárpátok BRIDGE – HÍD Európába Programot 2005-ben indította alapítványunk a Charles Stewart Mott Alapítvány 6 évre szóló támogatásával. 2006-ban a *Nyílt Társadalom Intézettel* (OSI) együttműködve 14 roma szervezettel elindítottuk a Roma BRIDGE alprogramot. 2007-ben a programot átdolgoztuk azért, hogy a részt vevő szervezetek a Kárpátok Alapítvány–Magyarországgal partnerségben képesek legyenek az Új Magyarország Fejlesztési Terv 2007–2013 operatív programjai forrásainak lehívására.

Eredmények

2009-ig a több mint 100 megkeresésből 29 szervezet 23 partnerségben megvalósuló kezdeményezését támogattuk, összesen 46 909 USD értékben. A BRIDGE keretében többek között munkahelyeket teremtettünk a Csereháton, közösségi házat hoztunk létre a debreceni romák számára, valamint határon átnyúló környezetvédelmi és turisztikai akciókkal hívtuk fel a figyelmet a Tiszában rejlő gazdasági és turisztikai lehetőségekre. A Programban elsőként támogatott „Hagyományokra építő képzési és foglalkoztatási program Szanticskán” elnevezésű projekt 2006-ban megkapta a Nemzeti Fejlesztési Hivatal „Esélyegyenlőségi Nívódíját”.

Közösségi Központok Fejlesztési Alap

A Kárpát-medencében különösen igaz, hogy a legfőbb érték az emberi erőforrás, maguk az emberek. Az európai uniós csatlakozások és a schengeni övezet bővülésének következtében azonban pont a helyi közösségek indultak erózióknak, a fiatal és az értelmiségi réteg elvándorlása Magyarország északkeleti részén ugrásszerűen megnőtt. Az otthon maradók, a szétesőben lévő közösségek így egyre kevésbé tudnak saját forrásokra támaszkodni váratlan helyzetekben, problémakezelési képességük gyenge, a megoldásokat szinte csak – „felülről”, az államtól és az önkormányzattól várják. A fiatalok és az értelmiség elvándorlása természetes folyamat, megállítani nem tudjuk. Programjaink által a helyi szereplőket igyekszünk helyi szintű megoldások kialakítására sarkallni e negatív tendencia mérséklése érdekében úgy, hogy a helyi közösségekben megmaradó embereket ösztönözzük és támogatjuk lehetőségeik bővítésében és életminőségük javításában.

Ezért indítottuk el 2002-ben Frederick Robey úr és alapítványa támogatásával a Kárpátok Gyorssegély Alapot, majd látva a közösségi igények alakulását, 2008-ban a Közösségi Központok Fejlesztési Alapot.

Célok

Magyarországon az elmúlt években a gyerekek számának és a költségvetési források csökkenésének következtében sorra bezárásra kerültek a vidéki kisiskolák. Az iskola eltűnése a település, falu, kisváros „halálát” jelenti, elnéptelenedik, mivel a gyerekes családok és a pedagógusok többsége elköltözik onnan, vagy emiatt nem költözik oda. Ha az iskolákat azonban olyan funkciókkal ruházzák fel, olyan programokkal töltik meg, amely az egész település vagy környék közösségének szolgáltató helyszínt, tanulási, kikapcsolódási, szabadidős vagy egyéb lehetőségeket, a bezárásuk, és ezáltal az adott település elnéptelenedése is megállítható. Programunk keretén belül ezért ilyen célkitűzésű projekteket támogatunk.

Mintaprojektek

Az Alap 2008-as indulása óta két mintaprojektet támogatott: A projektek célja helyi, közösségi kezdeményezésű képzési programok szervezése a civil szervezetek és oktatási intézmények bevonásával, a közösségi fejlődésben érintettek közötti együttműködés elősegítése.

- A **túrkevei „Bölcsöd-e táj” program** a vidéki népesség megtartásáért. A projekt célja helyi, közösségi kezdeményezésű képzési programok szervezése a civil szervezetek és oktatási intézmények bevonásával, a közösségi fejlődésben érintettek közötti együttműködés elősegítése.
- A **telkibányai közösségi civil, felnőttképzési, tudás- és szolgáltató központ** (röviden közösségi központ) **kialakítása**.

2. Hátrányos helyzetű térségek és közösségek támogatása

Ezen programcsoporton belül kiemelkedő RomaNet Program

A RomaNet program célja a Kárpátok régióban élő roma közösségek által megfogalmazott égető problémák megoldására, a hátrányok csökkentésére, és a roma kulturális értékek megőrzésére irányuló projektek támogatása.

Ennek érdekében

- fejlesztjük a régióban élő roma közösségek érdekképviseleti és érdekérvényesítési képességét;
- felmérjük a roma civil szervezetek, közösségek főbb problémáit, számba vesszük a megoldási lehetőségeket;
- támogatjuk a hálózatban részt vevő és a programba bekapcsolódó egyesületek, alapítványok szervezeti fejlesztését, hatékonyságuk növelését;

A konferencia szervezői

SZÉCHENYI
ISTVÁN
SZAKKOLLÉGIUM

- támogatjuk a szervezeten belüli és a külső szereplőkkel történő eredményes kommunikáció kialakítását, és segítjük a megfelelő információáramlást;
- rendszeres találkozókat szervezünk, hogy elősegítsük a roma civil szervezetek hatékonyabb együttműködését és az eredményes csapatmunkát;
- támogatjuk a hálózatban részt vevő szervezetek egymás közötti, illetve az önkormányzati és üzleti szektorral való együttműködését.

A RomaNet program története

A RomaNet programot 2002-ben indítottuk. A program eddig olyan projektekhez nyújtott támogatást, amelyek a roma szervezetek határmenti együttműködését, hálózatépítését és fejlesztését segítették. Tapasztalatcseréket és tréningprogramokat szerveztünk azért, hogy bemutassuk a sikeres roma kezdeményezéseket és példaértékű projekteket;

- hálózatot építettünk az azonos célkitűzésű roma kezdeményezések között;
- elősegítettük a roma szervezetek együttműködését a roma érdekképviselő erősítéséért;
- támogattuk azokat a gazdaságfejlesztési programokat, amelyek a roma munkanélküliség csökkentését és a roma közösségek életének javítását tűzték ki célul;
- közös, határokon átívelő rendezvényeket és programokat is szerveztünk.

A közös tanulást és a képzést szolgálták a RomaNet I. és RomaNet II. konferenciák, amelyek során a Kárpátok régió roma szervezeteinek vezetői vitatták meg az együttműködés formáit, egy érdekképviselői hálózat létrehozásának lehetőségét.

A programról 2006-ban szakértői értékelő, elemző tanulmány készült. A Kárpátok RomaNet Program tanulmányt a Nyílt Társadalom Intézet (OSI) támogatásával 1000 példányban 5 nyelven (angolul, magyarul, románul, szlovákul és ukránul) publikáltuk. (www.karpatokalapitvany.hu/romanet) Ennek eredményeire alapozva 2006–2007-ben a Nyílt Társadalom Intézet, a Nemzeti Civil Alap és más helyi szereplők támogatásával képzéssorozatot szerveztünk a részt vevő szervezetek kapacitásának fejlesztéséért.

2008-ban megalakult a RomaNet Érdekképviselői Hálózat, amelynek fő célja a régióban élő roma közösségek érdekképviselői és érdekérvényesítési képességének fejlesztése. A Hálózat fejlesztése és bővítése érdekében első lépésként 2008-ban Borsod-Abaúj-Zemplén, Hajdú-Bihar, Heves, Jász-Nagykun-Szolnok, Nógrád és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében egy 2010-ig tartó fórum és képzéssorozatot indítottunk el. A program félidejében, 2009-ben kiadtuk a 2008–2009-es helyzetértékelést, mely a résztvevők által megfogalmazott problémákat és lehetőségeket foglalja össze. A fórumokon résztvevők egybehangzó véleménye szerint „a mai magyarországi roma problémák egyik fő gyökere a megosztottság, ami csak a közös célok érdekében tevékenykedő roma és nem roma emberek összehangolt együttműködése által oldható fel. Összefogás és párbeszéd nélkül nem változik a roma

emberek alacsony önbecsülése sem, így sokkal kevésbé lesznek képesek arra, hogy érdekeiket hatásosan képviseljék.”

2010-ben a Roma Közösségfejlesztők Országos Egyesületével és a Polgári Lehetőségek Kezdeményezése a Szlovák Köztársaságban elnevezésű civil szervezettel partnerségben kibővítésre került a RomaNET Együttműködési Hálózat

A partnerségben megvalósuló tevékenységek célja az észak-magyarországi és kelet-szlovákiai cigányság problémáinak közös megoldása érdekében a határ két oldalán tevékenykedő cigány civil szervezetek együttműködésének ösztönzése.

A beszercebányai és kassai járásokban valamint az Észak-magyarországi régióban működő cigány civil szervezet részére (15-15 fő) ismereteik, készségeik bővítése, szakmai és érdekérvényesítő képességének fejlesztése érdekében egy 3X2 napos képzéssorozatot indítunk a határ mindkét oldalán neves szakértők közreműködésével jogvédelem, érdekérvényesítés, demokratikus és közügyekben való részvétel, önkormányzati feladatok átvállalása, esélyegyenlőség, szervezeti kommunikáció, tárgyalástechnika; projektötlet generálás, pályázatírás és projekt végrehajtási ismeretek; forrásteremtés témákban. A résztvevő szervezetek közös szemináriumok, fórumok és egy közös tanulmányút alkalmával ismerhetik meg a határ másik oldalán élő cigányság problémáit, egymás munkáját és alakíthatnak ki együttműködéseket. Célunk, hogy valódi és konkrét együttműködések, közös projektek induljanak a határmenti cigány közösségek életminőségének javítása érdekében.

Eredmények

- 7 év folyamatos programmunka,
- több mint 500 megszólított roma szervezet,
- 1000-nél több résztvevő a tréningeken, fórumokon, rendezvényeken,
- 16 támogatott projekt Magyarországon,
- 54 támogatott projekt Lengyelországban, Szlovákiában, Romániában és Ukrajnában,
- értékelő tanulmány és helyzetértékelés,
- létrejött a RomaNet Érdekképviseleti Hálózat.

A képzési programok eredményeképpen látványosan javult a hátrányos helyzetű roma nonprofit szervezetek projekttervezési és megvalósítási képessége. A szervezetek a képzés indítása óta közel 20 nyertes pályázatot írtak és valósítottak meg

A konferencia szervezői

**SZÉCHENYI
ISTVÁN
SZAKKOLLÉGIUM**

3. Társadalmi szemléletformálás és fiatalok támogatása

Ezen programcsoporton belül kiemelkedő a Kárpátok Esélyegyenlőségi Ösztöndíj Program.

A Kárpátok Alapítvány – Magyarország egyik célkitűzése, hogy az Északkelet-Magyarországon (Borsod-Abaúj-Zemplén, Hajdú-Bihar, Heves, Jász-Nagykun-Szolnok és Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) élő, hátrányos helyzetű és tehetséges diákok a felsőfokú tanulmányaikat sikeresen befejezzék, és a régióban maradjanak.

E cél érdekében az alapítványunk egy olyan komplex ösztöndíjrendszer működtetésébe kezdett, amely:

- növeli az ösztöndíjasok térségi és társadalmi önazonosság-tudatát;
- fejleszti azon készségeiket, amelyek segítik őket az elhelyezkedésben.

A program három elemből áll:

• anyagi támogatás

Minden ösztöndíjas 2000 USD-nak megfelelő forintban részesül a támogatott tanévben.

• oktatási támogatás

A támogatott hallgatók személyi konzulenssel (egyetemi tanár) működnek együtt, aki segíti a munkájukat.

• a támogatott aktív szerepvállalása

Az ösztöndíjasok kötelesek az érdeklődésüknek megfelelően egy „Régióban a régióért” elnevezésű egyéves önkéntes programot kidolgozni, és megvalósítani, egy civil szervezet bevonásával.

Az első tanév 2006/2007-ben még kísérleti jelleggel indult, ezért minden országból egy-két kiemelkedő tanulmányi eredményű tanulót választottunk ki. A kísérleti év 2007 júniusában fejeződött be sikeresen. A program népszerűségét látva a második tanévben alapítványunk két hallgatót támogatott, a 2008/2009-es tanévben hármat, a 2009/2010-es tanévben pedig 2 főt.

A Kárpátok Alapítványi Hálózat az elmúlt években több, mint 50 főt támogatott a programon belül.

Eljárásrendi alapok

Az Alapítvány mind adományi, mind operatív programjain belül törekszik a maximális nyilvánosságra, átláthatóságra, és a fejlesztendő célcsoportok minél hatékonyabb elérésére. Véleményünk és tapasztalatink szerint ezt a bizalmon és partnerségen alapuló egyszerű, a projekt sikeres lebonyolítását és nem megbonyolítását segítő eljárásrend nagyban elősegíti. A következő pontok rövid betekintést adnak a Kárpátok Alapítvány elmúlt 15 évében kifejlesztett és gyakorolt, az elmúlt években a Norvég Civil Támogatási Alapban is alkalmazott pályázatkezelő eljárásrendjére.

Pályázati felhívások és útmutatók:

A pályázati felhívásaink minden esetben alapos kutatáson és helyzetértékelésen, helyzetlemezésen alapulnak. Amelyek nemcsak az adott fejlesztési területet, hanem a potenciális pályázói kör jellemzőit, igényeit is vizsgálják. Mivel alapítványunk a hátrányos helyzetű térségek és csoportok, egyének támogatását tarja elsődleges stratégiai céljának, kiemelten fontos, hogy az Alapítványhoz támogatásért forduló szervezetek pontosan, világosan és tömören megfogalmazott pályázati kiírással találkozzanak. Ugyanakkor ez nem azt jelenti, hogy a több száz oldalas felhívásokat és útmutatókat preferáljuk. A felhívásaink rugalmas keretet kívánnak adni a pályázók elképzeléseinek, terveinek kibontakoztatásához, s nem korlátozó tényezőként szolgálnak.

A pályázati útmutatók ténylegesen csak a jogszabályi háttér alapján meghatározott keretek közötti eligazodásban szolgálnak útmutatásként, s arra koncentrálnak, hogy mit nem lehet adott pályázatban tenni, de nem mondják meg, hogy milyen tevékenységeket kell végrehajtani és főleg nem szabják meg, hogyan kell azokat megvalósítani egy támogatott projekt lebonyolítása során.

Az útmutatók összeállításával nem célunk a pályázók 'vezetése', ők a helyi szintű releváns szereplők, akik tisztában vannak a helyi szintű problémákkal, kihívásokkal, körülményekkel és nálunk jobban ismerik az alkalmazható eredményes eszközöket, módszereket is, amelyek szintén a helyi és szakmai sajátosságoktól is függhetnek.

Fontos, hogy a pályázó ne egy a kiírók által kikényszerített ötletet valósítsa meg, hanem saját tapasztalatai, körülményei és eszközei, erőforrásai alapján építhesse fel projektjét. Úgy gondoljuk, hogy ez a minőségi, tartalmas és nem utolsósorban fenntartható projektek egyik legfontosabb alapja.

Pályázatok beadása:

Ahogy a pályázati felhívások és útmutatók tekintetében sem vagyunk hívei a több száz oldalas olvasmányoknak, úgy a pályázati adatlapok tekintetében sem tartjuk hasznosnak a túlságosan részletekbe menő, a pályázó mindennemű adatára kíváncsi dokumentumokat. Véleményünk szerint az adatlapnak elsősorban arra kell lehetőséget adnia, hogy a pályázó megfogalmazhassa problémafelvetését, indokoltságát, céljait és kifejthesse, hogyan, miként, milyen eszközökkel és módszerekkel fogja elérni ezeket a

célokat. S végül, de nem utolsósorban, hogy milyen eredményeket vár, hoz létre. Alapvetően ezek a részletek, illetve az ezekhez társuló költségek elegendőek kellene, hogy legyenek a nem beruházási, ún. „soft” projektek esetében az objektív értékeléshez. Az értékelési folyamatot is nagymértékben gyorsítja az egyszerű és rövid pályázati anyag. További adatok és szükséges dokumentumok az értékelés vagy a szerződéskötés során bekérhetőek. Az értékelési folyamat gyorsítása mellett ez az egyszerű eljárásrend azt a célt is szolgálja, hogy csak az adatlapot, illetve a költségvetést szükséges benyújtani a pályázathoz, hogy a pályázók ne vállaljanak egy esetleges elutasító értékelői döntés esetén feleslegessé váló költségeket (hivatali illetékek, eljárási díjak, stb.) magukra.

Az egyszerűbb és gyorsabb eljárás érdekében ajánlatosnak tartjuk az online pályázatkezelő rendszerek használatát, vagy az e-mailen, akár postán is beadható pályázatokat (ahogyan a pályázóknak jobban megfelel), ezzel nagymértékben csökkenthető a pályázatok beadásának idő- és költségigénye.

Nem preferáljuk a párhuzamos beadásokat az egyszerre elektronikus és papíralapon történő beadását a pályázatnak; illetve a pályázatok sokszorosított beadását. Egy jól működő és az értékelők számára megfelelő értékelési felületet biztosító online rendszer, vagy akár az e-mailen beadott pályázat kiválthatja a papíralapú, az eredeti adatlap mellett számos hitelesített másolati példányt megkövetelő beadási rendszert. A kezelőszervezet munkatársai, az értékelők és a pályázók számára is hozzáférhető online rendszer és adatbázis azonnal és egy helyen biztosít minden adatot minden érdekelt számára. Felesleges az adatok papír alapon történő idő- energia- és költségigényes multiplikálása.

Értékelés:

Az elektronikus pályázással egybekötve ajánlatosnak tartjuk az elektronikus módon, lehetőleg a pályázatkezelő rendszerben, vagy e-mailen kommunikáció által történő értékelést is. Ezzel nagymértékben csökkenthetőek az értékelés idő- és költségigényei. Az értékelők közvetlenül hozzáférhetnek és szerkeszthetik az értékelőlapokat.

Az objektív döntéshozatal érdekében (korlátozott alkalommal) információkat kérhetnek a Kárpátok Alapítványon keresztül a pályázótól. Szintén a döntést elősegítendő javasolhatunk ún. elő helyszíni látogatást a pályázóknál. Véleményünk szerint a kérdésfeltevés és a pályázat megvalósítás helyszínének, valamint a megvalósító szervezet közvetlen megismerését lehetővé tévő monitori látogatások beiktatása az értékelési mechanizmusba, biztosítja, hogy a lehető legkörültekintőbb módon kerüljön a támogatás odaítélésre.

Szerződéskötés:

Az egyszerűsített pályázati adatlap és költségvetés információit kiegészítendő a szerződéskötéskor kerülnek bizonyos feltételek ellenőrzésre. Ekkor kerülnek bekérésre a szokásos szervezeti és pénzügyi dokumentumok, amelyek alátámasztva a pályázatban leírtakat, bizonyítják hogy a pályázó mind szakmailag (alapítás dokumentumai,

partnerségi megállapodások, tervek, stb.), mind pénzügyileg (adóhatósági igazolás, közhasznúsági jelentés, bankszámlakivonat, stb.) képes megvalósítani a projektet.

Támogatás utalása:

Nem tartjuk követendő példának, azt a gyakorlatot, amely elvárja a pályázótól, hogy egy pályázati támogatás elnyerése esetén kvázi hitelezzen az államnak vagy más támogatónak, mert az csak az utófinanszírozás konstrukciójában gondolkodik. Pláne, ha a pályázó nonprofit civil szervezet vagy hátrányos helyzetű közösség, amely alapvetően így kizárásra kerül a pályázati rendszerből, mert nem rendelkezik olyan likvid tőkével, önerővel, amely lehetővé tenné számára a támogatás utalásáig a folyamatos projekt lebonyolítást. A támogatást az Alapítvány általában több részletben utalja. Az első részlet (általában a megítélt támogatás 50%-a, vagy 80%-a – a megítélt támogatási összegtől függően) a támogatási szerződés megkötését követően kerül folyósításra. A fennmaradó támogatási összeg pedig további kettő vagy három tételben a már átutalt támogatásrész felhasználása, a szükséges beszámolók benyújtása és elfogadása után kerül utalásra. A projektek pénzügyi lebonyolítását sokban segíti, hogy alapítványunk vagy nem, vagy csak kis összegű önerőt vár el pályázóitól, illetve, hogy az önkéntes vagy társadalmi munkát, mint természetbeni hozzájárulást elfogadja a pályázóitól. Az önkéntes munka presztízsének elismerése és az önkéntesség támogatása céljából is.

Kapcsolat a pályázóval, támogatottal:

Az Alapítvány mindig is fontosnak tartotta a közvetlen és élő, nem csak a papírra (hivatalos levelezésekre) támaszkodó kapcsolatot a pályázóival, támogatottaival. Úgy gondoljuk, hogy a sikeres projektmegvalósítást, a kitűzött célok elérését nem elsődlegesen szigorú szabályokkal, a szabályoktól való eltérést jókora késéssel büntető eljárásrenddel kell kikényszeríteni. Sokkal inkább eredményesebb a pályázóval való folyamatos kapcsolattartás, a projekt megvalósításáról, a projektben megvalósuló tevékenységekről vajmi kevés képet adó utólagos ellenőrzések, helyszíni látogatások helyett, a projekt megvalósításával együtt élő eseménylátogatásokat, helyszíni látogatásokat helyezünk előtérbe. Az élő és rendszeres kapcsolat lehetővé teszi azt, hogy már az esetleges problémák felmerülésének idejében figyelmeztessük a támogatottat az későbbi lehetséges következményekre, így idejekorán közösen tudunk megoldást találni a problémákra. A támogató és támogatott közötti kapcsolat bizalmon és egymás segítségén, folyamatos informálásán alapul.

Beszámolás – elszámolás:

Az élő, rendszeres kapcsolat korábban leírt lehetőségei nagyban csökkentik a beszámolásokban felmerülő problémákat, így nem csak az esetleges bebukó projektek száma csökkenthető, de szinte teljes egészében elkerülhetőek a támogatási összeg teljes visszafizetéssel járó projektzárások, s nagymértékben csökkenthetőek a részleges visszafizetések is. A beszámolási dokumentáció összeállításában sem minden esetben törekszünk a teljes projekt dokumentáció ellenőrzésére, csökkentve ezzel a

A konferencia szervezői

SZÉCHENYI
ISTVÁN
SZAKKOLLÉGIUM

megvalósítókra rótt aránytalanul magas adminisztrációs terheket. Például a Norvég Civil Támogatási Alapban az időközi beszámoló csak egy szakmai beszámolóból és egy számlaösszesítőből áll. Éves illetve záró beszámolók esetében sem kérünk eredeti számlákat, bizonylatokat, dokumentumokat, megelégszünk a másolatokkal (1 példányban). Másolatokat sem kérünk mindenről, csak általában az elszámolás alapját képező dokumentumok véletlenszerűen kiválasztott 10%-át kérjük be megtekintésre. Természetesen fenntartjuk a jogot a többi 90% másolatban vagy eredetiben történő bekéréséhez, amennyiben olyan rendellenességet tapasztalunk, ami ezt megkívánja.

További információk:

Kárpátok Alapítvány – Magyarország
3300 Eger, Mecssey u. 1.
+36-36-516-750
cfhu@cfoundation.org
www.karpatokalapitvany.hu
www.carpathianfoundation.org

II. Pályázók

CESCI

képviseli Dr. Jankai Norbert, jogi igazgató

CESCI bemutatása

A Határon Átnyúló Kezdeményezések Közép-európai Segítő Szolgálat (angol nevén a Central European Service for Cross-Border Initiatives, röviden: CESCI) magánszemélyek kezdeményezésére alakult 2009 nyarán. Tagjai a jelzett magánszemélyeken kívül helyi és megyei önkormányzatok, eurorégiók.

Tiszteletbeli elnöke **dr. Vizi E. Szilveszter**, az MTA előző elnöke.

Elnöke **dr. Kocziszky György**, a Miskolci Egyetem Gazdaságtudományi Karának dékánja, alelnökei: **Borkai Zsolt**, Győr polgármestere és **dr. Mihalovics Árpád**, a Pannon Egyetem rektorhelyettese.

A CESCI legfőbb céljai:

- a magyar határok mentén, valamint Közép- és Délkelet-Európa többi államában a határon átnyúló együttműködések szakmai támogatása
- az eurorégiók, EGTC-k és a határ menti együttműködésekben részt vevő helyi és regionális hatóságok hálózatba tömörítése
- a nyugat-európai jó példák elterjesztése
- stratégiai együttműködés kialakítása az Unió illetékes döntéshozó és döntés-előkészítő intézményeivel és az azonos céllal létrehozott észak- és nyugat-európai hálózatokkal
- a közép- és délkelet-európai nemzetek közötti partneri viszonyok kialakításával a térség belső kohéziójának, a kölcsönös közeledésnek az erősítése.

A szervezet szolgáltatási portfóliója:

- intézményfejlesztési, projektfejlesztési tanácsadás, koordináció;

A konferencia szervezői

**SZÉCHENYI
ISTVÁN
SZAKKOLLÉGIUM**

- stratégiai tervezés, szakmai anyagok összeállítása;
- projektmenedzselés;
- képzések, tréningek, konferenciák szervezése;
- pályázati partnerközvetítés;
- nemzetközi projektekben történő részvétel, ilyenek generálása;
- kiadványok megjelentetése, szakmai portál üzemeltetése.

CESCI határon átnyúló projektjei, tevékenységei

A CESCI jelenleg 4 EGTC (3 cross-border, 1 transznacionális) létrehozásához nyújt szakmai segítséget, számos CBC-projektet készített el, szakmai rendezvényeket szervez, és koordinál egy konkrét határon átnyúló projektet is.

CESCI javaslatai

A pályázati rendszer egyszerűsítésének tétjét néhány számadattal szeretném megvilágítani. 2010 tavaszáig a 2007–2013 közötti költségvetési ciklusra szánt nemzeti és EU-s támogatásoknak Magyarország a 10, Szlovákia a 6 %-át fizette ki a pályázók felé. Ez az arány még az n+2-es szabály esetében sem mondható kedvezőnek.

Ehhez vegyük hozzá, hogy minden Magyarország által befizetett 1 euróra durván 1,2 eurónyi közösségi támogatás jut. Vagyis eurónként megközelítőleg 20 centtel kapunk vissza többet, mint amennyit befizetünk. Ez azonban csak abban az esetben érvényes, ha maradéktalanul le tudjuk hívni a támogatásokat, amire (már most látható), igen kicsi az esély.

Egy további elgondolkoztató adat további adalékot szolgáltat az előbbiekhöz. 2007-ben, amikor Románia és Bulgária csatlakozott az EU-hoz, az új 12 tagállam az Unió éves GDP-jének mindössze 7 %-át állította elő (beleértve Lengyelországot, Észtországot és Csehországot is!). Talán jobban érhető, ha azt mondjuk, hogy az európai családi rokonságból 15-en egy év alatt 93 eurót adtak be a közösbe, 12-en pedig 7-et. Ez az adat világossá teszi, hogy az uniós támogatások maximális lehívása esetén is mekkora lemaradásban lennének ezek az új tagállamok. A remélt 75 %-os lehívási arány esetében ez a lemaradás növekedni fog, ráadásul nettó befizetőként más, fejlettebb államok fejlődéséhez is hozzájárulunk.

A pályázati rendszer egyszerűsítése a fentieknek megfelelően versenyképességünk alapvető feltétele.

Konkrét javaslatok (CESCI)

Teljesen felesleges mellékletek tömkelegét kell összegyűjteniük a pályázóknak, amelyek egy részét a szerződéskötési folyamat során aktualizált változatban amúgy is benyújtanak (szerencsések, ha csak egyszer).

A magyar-szlovák CBC esetében ilyen fölösleges mellékletek az alábbiak:

- a technikai specifikációt részletező űrlapok (a legutóbbi kiírásban A3);
- a tapasztalataink szerint meglehetősen formális Natura 2000-es igazolások;
- a bejegyzési igazolások, a területi határozatok az önerő mértékéről (amelyeket szintén elegendő volna a szerződéshez benyújtani, amikor a végleges összeg ismertté válik);
- az sem világos, hogy miért kell a pályázathoz csatolni az előkészítő költségek bizonylatait; ezeket úgysem lehet a szerződéskötés előtt elszámolni, viszont felmerülhetnek a pályázat benyújtása és a szerződéskötés között is olyan költségek, amelyeket célszerű volna a projektben érvényesíteni;
- ugyanígy kérdéses az előző évi beszámoló informativitása: a legfontosabb adatokat a pályázati űrlap tartalmazza, a többit a bíráló nyilván nem tanulmányozza részleteiben;
- a szakmai önéletrajzok: a pályázat benyújtása és a szerződéskötés között kb. egy év telik el; ezalatt az illető személy egészen más beosztást kaphat, el is kerülhet a szervezettől, és akkor mégis mit számított az önéletrajz a pályázat megvalósítása szempontjából?

Összességében elmondható, hogy minél kevesebb mellékletet kell másolni, annál hatékonyabb a pályázati rendszer. Miközben a fenntarthatósági mutatók esetében a környezeti terhelés csökkentését vállalja a pályázó, aránytalan mértékben növeli azt a pályázat elkészítésekor.

A pályázatok egyszerűsítése emellett lehetővé teszi azt is, hogy ne kelljen közreműködő szakértőkkel íratni a pályázatot. Ez a tényező ugyanis számos visszaélésre adhat okot, amit célszerű elkerülni.

A legfurcsább egyébként az EU-s szabályok eltérő értelmezése. A legeklektánsabb példa az esztergom–párkányi teherkomp esete, ahol két kikötő épül a Duna két partján, egy-egy hozzá vezető úttal. A két beruházás közül a magyar a de minimis rendelet hatálya alá esik, a szlovák nem. Vagyis a tervezett teherkomp Magyarországon torzítja a versenyt (már ez a gondolat is nonszensz a francia és a magyar termőföld alapú támogatások arányszámait ismerve!), a szlovák oldalon nem, amihez igazából nincs mit hozzátenni.

Zselíz Város

képviseli ing. Bakonyi Pál, polgármester

Zselíz város bemutatása

Zselíz és vidéke már az őskorban lakott terület volt. A kőkorszak idején a Garam folyó bal, illetve jobb partján megélhetésre talált az itt élő paleolit-, mezolit-, neolitikori ősember. A neolit kor legjelentősebb változása az élelemszerzés módjában található. Fokozatosan növekedett az előállított termékek mennyisége, s így lehetővé vált a készletek gyűjtése és elraktározása. Ehhez megfelelő edényekre volt szükség. Ez eredményezte a kézműipar, a fazekasság kialakítását. Így jött létre az ún. zselízi kultúra, ill. a szalagdíszes közép európai mintájú művelődés sajátos zselízi csoportja, mely erős kapcsolatban állt a bükki kultúrával, ill. a Kisalföld, Dunántúl és az Ipoly völgyének kultúrájával. Az 1920. június 4-én megkötött trianoni békeszerződés alapján Zselízt a Csehszlovák Köztársasághoz csatolták. Az 1938. november 2-án aláírt bécsi döntés alapján újból Magyarországhoz, majd a második világháború után a Csehszlovák Népi Demokratikus Köztársasághoz tartoztunk.. Zselíz település 1960-ig a járási székhely szerepét töltötte be és ebben az évben kapta meg a városi státuszt. A közel fél évszázad változásai gazdasági és szociális újjászervezést, átalakulást idéztek elő városunkban és környékén egyaránt. Zselíz lakossága a 2001-s népszámlálás alkalmával 7522 fő volt, ebből 3855 fő vallotta magát magyarnak és 3543 fő szlováknak.

A város földrajzi elhelyezkedése minden fontos európai közlekedési góc- és csomópontból gyorsan és kényelmesen elérhető.

Autópálya	Bécs	Budapest/ Komárom mellett 73 km 70 perc	
Nemzetközi pályaudvar	Prága	Belgrád/ Párkányban 35 km	35 perc
Dunai kikötő	Párkány, Esztergom	35 km	35 perc
Nemzetközi repülőtér	Budapest	1. osztályú közút 95 km	90 perc
Nemzetközi repülőtér	Pozsony	Nyitra/ autópályán 140 km	100 perc

A város hosszú távú stratégiájának célja egy olyan hely kialakítása, amely a világ minden részéről vonzza az egyedi kultúrára, pihenésre és feltöltődésre vágyó látogatókat.

Célkitűzésünk a tehetséges emberek érvényesülési lehetőségeinek megteremtése, valamint vonzó munkahelyek létrehozása az Alsó- Garam mentén élők számára. A stratégia alapjául Zselíz város és környékének mindeddig kihasználatlan, rendkívüli történelmi, kulturális és természeti adottságai szolgálnak.

EU-s pályázati forrásokra beadott projektjeink (válogatás):

- 1./ Csatornahálózat-kiépítés
- 2./ Csatornahálózat-kiépítés az ipari területeken
- 3./ Községi központ
- 4./ Önkormányzati dolgozók képzése
- 5./ Zöldövezet-bővítés
- 6./ Zselíz város levegőminőségének javítása
- 7./ A városrendezési terv módosítása
- 8./ A közvilágítás fejlesztése

Zselíz város határon átnyúló projektjei, tevékenységei

- 1./ Zselíz és Isaszeg kulturális hagyományainak kötődése
- 2./ Zselíz és Isaszeg integrált turisztikai desztinációjának kialakítása
- 3./ Zselíz és Isaszeg vállalkozói környezetének javítása
- 4./ Megújuló energiaforrások támogatása és energiahatékonyság Zselízen és Máriahalmon

Zselíz város javaslatai

- fórum (alap) létrehozása az önkormányzatok működési hatékonyságának növelése érdekében:
  - ösztönözni az igazi hatáskör és a felelősség elfogadását (életképesség)
  - kezdeményezni a helyi önkormányzatokról és önkormányzati választásokról szóló törvények módosítását
  - csak egy szuverén és életképes községgel és várossal érdemes együttműködni
- az uniós és állami alapokból való pályázás egyszerűsítése a pályázatkészítés, az értékelés és a megvalósítás terén
  - az alapok nehézkes és feleslegesen túlbonyolított mechanizmusának csökkentése
  - a regionális struktúrák átfedettsége és működési költségeinek csökkentése

Putnok

képviseli Tamás Barnabás, polgármester

Putnok Város bemutatása

Putnok város az északi országhatár mellett fekvő, régi gömöri település, a Sajó völgyében. Borsod megye nyugat peremterületén, a szlovák határ mentén fekvő kisváros.

A város Gömör, majd Gömör-Kishont vármegye települése volt. A trianoni békeszerződés családi, rokoni és gazdasági kapcsolatokat szakított szét Gömör vármegye kettéosztásával. 1920-1925 között Putnok a 22 községre zsugorodott magyarországi Gömör megye székhelyeként működött, Gömör déli kapuja.

Hosszú időn át mezővárosi rangot viselt, 1881-től nagyközség, majd 1989. március 1-jétől újra város. 1950-től tartozik Borsod-Abaúj-Zemplén megyéhez.

Putnok városa gyümölcsöző kapcsolatokat ápol több külföldi településsel, ugyanis rendkívül fontosnak tartja a nemzetközi kapcsolatrendszerben rejlő lehetőségek kihasználását, a testvérvárosok és a Sajó-Rima Eurorégió együttműködéséből adódó gazdasági előnyök hasznosítását.

Putnok Város határon átnyúló projektjei, tevékenységei

A Sajó – Rima Eurorégió Határon Átnyúló Együttműködés **2000. július 07-én** alakult meg.

Tevékenységeinek hatóköre a Sajó és a Rima folyók menti térségek településeire terjed ki.

Az Eurorégió speciális határmenti területi elhelyezkedéséből fakadóan különös gondot fordít arra, hogy az egykor egységes Gömöri térségben élő lakosság életminőségét magasabb szintre emelje, ezért megragad minden, ennek a célnak a megvalósíthatóságára irányuló pályázati felhívást.

Az Eurorégió zászlajára tűzte a térség turizmusának fejlesztését és ennek érdekében minden pályázati lehetőséget kihasználva igyekszik **egységes szerkezetben** bemutatni a térség turisztikai potenciálját.

Az Egyesületnek már kezdettől fogva kiemelt rendezvénye volt a **Gömör Expo Magyar-Szlovák Kiállítás és Vásár**, amely 2010-ben már XII. alkalommal kerül megrendezésre Putnok városában.

Az expo elsősorban a Sajó-Rima Eurorégió piacfejlesztését szolgálja, s egyben a Gömör térség mindenkori gazdasági „kirakatát” kívánja megteremteni, elősegítve a határon túli kapcsolatok kiépítését.

A rendezvényt nagy sikerrel egészíti ki az **Intergömör Kulturális Napok** programsorozata, melynek célja a szorosabb együttműködés nemcsak a szlovák és a magyar, hanem a cseh, a lengyel és a francia régiók ill. emberek között.

Mindkét rendezvény már évtizedes múltra tekint vissza, látogatottsága pedig meghaladja a 10 000 ezer főt.

2003-tól minden ősszel megrendezésre kerül a **Gemer Expo**, mely a Szlovák Köztársaság területén a Gömör Expóval azonos célú rendezvény.

Putnok Város javaslatai

- Ne a pályázathoz, ne csak szerződéskötéskor, hanem soha ne legyen szükséges egy városnak önmagát igazolnia egy pályázathoz. Az alapító okirat valójában, az alapító közgyűlés jegyzőkönyve ezt felesleges csatolni.
- A pályázatok ne ragaszkodjanak az aláírási címpéldányhoz, mert ez Szlovákiában nem létezik, és nehezíti a kölcsönös megértést.
- Az önrész rendelkezésre állásáról a pályázat beadásakor ne kérjenek nyilatkozatot, legyen elég a támogatási szerződés aláírásakor csatolni.

A konferencia szervezői

A Szobi Kistérség Önkormányzatainak Többcélú Társulása

képviseli Remitzky Zoltán, elnök, Szob Város polgármestere

A Szobi Kistérség bemutatása

Elképzelhetetlen volt a táj élése úgy, hogy akár az erdei munkások, vagy a földet művelő paraszt emberek, helyi kereskedők és iparosok ne kötődtek volna a szomszédos településeken élők valamelyik csoportjához, közösségéhez.

A szakmai szervezetek, ipartestületek, a földműves közösségek sok-sok évtizeddel ezelőtt rájöttek arra, hogy együtt hasznosabb, jobb és könnyebb.

Ma sincs ez másképp, és bár teljesen átalakult a táj élése, az itt lakás és az innen való munkába járás helyzete a települések és szakmák, foglalkozások összefogása kikerülhetetlenül fontos.

A Szobi Statisztikai Kistérség a 90-es évek közepétől került jogilag lehatárolásra. Az Ipolyvölgye települései és a Börzsöny belső falvaiból tevődik össze, mindösszesen 12605 lakosa van. (Bernecebaráti, Ipolydamásd, Ipolytölgyes, Kemence, Kóspallag, Letkés, Márianosztra, Nagyborzsöny, Perőcsény, Tésa, Vámosmikola, Zebegény és Szob)

Először területfejlesztési Társulásként, majd 2004-től Többcélú Társulásként szerveződött meg az érintett önkormányzatok által.

Az első időkben csak fejlesztési térség-, vidék és területfejlesztés témakörében, és nem az önkormányzati alapfeladatok körébe tartozó feladatokat vállalta fel. Számos stratégiai munka készült abban az időszakban, aminek tervbázisán pl. most a Szobtól Parassapusztaig terjedő 1201-es út is teljes felújításra kerül majd a közeli jövőben. (már nyertes kiemelt projektként) 2004-től a kötelező önkormányzati feladatokból is átvállalt a Társulás egyre több területet, így a szociális ügyek terén az alap és szakosított ellátásokat, valamint a családsegítő és gyermekjóléti szolgálatot, az oktatásügy terén a bölcsőde, óvodák, iskolák e feladatellátásra társult települések körében.

Ez utóbbi azt jelenti, hogy a 13 településből 10 társult az alapoktatásügy feladatainak közös ellátására. A szociális ügyeknél mind a 13 önkormányzat más-más módozatban, de közösen látja el a kötelező települési alapfeladatait.

A Kistérség kerékpárút építési programja, a Börzsöny kisvasutak programja, az agrár- és vidékfejlesztési program mind-mind a közvetlen jövő kihívásai sok egyéb mellett.

A Szobi Kistérség határon átnyúló projektjei, tevékenységei

Természetes cél, az Ipoly túloldalán lévő településekkel való kulturális, gazdasági és területfejlesztési együttműködés és hálózatépítés, mely az Ipolyon való átjárhatóság feltételeinek jobb megteremtését követeli meg.

Ezzel a céllal Uniós forrásból elkészült az Ipolydamásd-Helemba, és Vámosmikola-Ipolypásztó közötti hidak kiviteli tervdokumentuma. Már csak a pályázati lehetőségek függvénye e kérdésben a továbbhaladás.

Ugyancsak uniós pályázati forrásból készült el az egységes vízgazdálkodás az Ipoly alsó folyásánál. 10 település vízgazdálkodásának tervdokumentuma is, amely szigorúan környezeti és természetvédelmi vízbázis katasztrófa-, és vagyonvédelmi szempontok figyelembe vételével. Ebben 4 szlovákiai és 6 magyarországi település is társult.

A Szobi Kistérség javaslatai

- Meglévő intézmények, létesítmények, FENNTARTÁSA indokolt esetben legyen támogatható. Például a Duna parti, kulcsfontosságú kerékpárút bizonyos szakaszait ha elmossa a víz, a kis önkormányzatoknak nincs forrása, hogy azt saját pénzből helyreállítsa. Szintén nincs forrás rendszeres karbantartásra, hóeltakarításra, közvilágításra, az Interreg ezeket támogathatná.
- Egykörös pályázatok esetében lehessen eltekinteni szakhatósági engedélyektől. Pl: vízügy, környezetvédelmi felügyelet, stb. Egy ilyen rendelkezés megtöbbszörözhetné az Ipoly mentére vonatkozó fejlesztési célú pályázatok számát.
- Pályázatok benyújtásánál MINDEN, az önkormányzatokra vonatkozó dokumentum felesleges, ezért ne legyen csatolandó, csak a szerződéskötéskor. Ezzel a pályázatírási költségek az önkormányzatoknál, civil szervezeteknél akár a felére is csökkenthetnek.

Déli Regionális Fejlesztési Ügynökség (Párkány)

képviseli Jenei Sarolta, Projekt menedzser

Déli Regionális Fejlesztési Ügynökség bemutatása

A párkányi székhelyű Régiófejlesztési Ügynökség Déli Régió 2004. április 15-én alakult azzal a céllal, hogy intézményes eszköze legyen a regionális fejlesztésnek, szervezi és irányítja a regionális fejlődésre összpontosító szervezetek munkáját a következő területeken:

- gazdaság,
- közlekedés,
- kultúra,
- tudomány,
- iskolaügy,
- környezetvédelem,
- határon átnyúló együttműködések,
- idegenforgalom,
- egészségügy,
- mezőgazdaság.

2005-től egy a Szlovák Építésügyi és Régiófejlesztési Minisztérium integrált hálózatába tartozó régiófejlesztési ügynökségei közül. Ilyen tevékenységekkel és célokkal működő szervezet Szlovákiában 45 van. Jelentős partnerünk és munkatársunk továbbá Nyitra Megye is. Működésünk földrajzilag behatárolt területei: Párkány és vidéke, az Érsekújvári járás, valamint a Lévai járás egyes részei és a Komáromi járás keleti része.

Alapítóink a Déli Régió Falvak Társulása, Udvard és Vidéke Falvak Társulása, Párkány város, VADAŠ Kft., Strekov 1075, Kft., Párkány és Vidéke Kulturális Társulás és a Jövő 2000 Alapítvány. Az alapítóink között mindhárom szektor (önkormányzati, vállalkozási és civil) képviselteti magát, ezzel is segítve a szektorok közötti együttműködést és a régiófejlesztést.

Szervezetünk az alábbiakkal foglalkozik:

- információnyújtás önkormányzatoknak, magánvállalkozóknak és civil szervezeteknek az Európai Uniós pályázati lehetőségekről,
- szervezetalapítással kapcsolatos tanácsadás,
- ügyviteli tanácsadás,
- pénzügyi tanácsadás,
- pályázati tanácsadás (az ötlettől, a kidolgozáson és megvalósításon keresztül),
- képzések szervezése,

- partnerközvetítés,
- információnyújtás a határmenti együttműködések fejlesztéséhez,
- rendezvények (előadások, börsék és workshopok) szervezése,
- fejlesztési tervek kidolgozása,
- felmérések, tanulmányok és analízisek készítése,
- adatbázisok létrehozása és fejlesztése.

Szervezetünk sikeres projektjei (válogatás közel 200 leadott pályázatból):

- Stampay János Alapiskola felújítása, Köbölkút
- Projektmenedzserek képzése a Déli Régióban
- A köbölkúti Szlovák Alapiskola szigetelése
- Az eurorégió borászainak adatbázisa
- Számítógépes tanfolyamok szenioroknak
- Csontos Vilmos emlékház felújítása, Zalaba
- „Ister-Granum Kerékpárút“ – megvalósíthatósági tanulmány
- „Gyümölcsút“ – projektkidolgozás
- Az eurorégió turisztikai projektjeinek kidolgozása.

Az Ügynökség határon átnyúló projektjei, aktivitásai

A Magyarország – Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013 első kiírásában három pályázatunk is nyert, mindháromban partnerként veszünk részt.

Az egyik – a kívülállók számára is leginkább kézzelfogható – a Budapesti Művelődési Központtal és a kassai székhelyű Szakképző és Felnőttképzési Intézettel közösen megvalósuló számítógépes képzések az idősebb korosztály számára.

A másik két nyertes projekt a határon átnyúló együttműködések elmélyítését és szakmai – főleg régióspecifikus – előadások, workshopok lebonyolítását támogatja.

Déli Regionális Fejlesztési Ügynökség javaslatai

- a projektek fenntarthatósága (a projekt lezárása után – főleg az infrastrukturális projekteknél) nehézkes a határmenti együttműködések esetében még inkább, ezért javasolnánk, hogy erre is biztosítsanak forrást
- a jogharmonizáció szakmai területeken (egészségügy, munkaerőpiac, közlekedés, iskolaügy),
- pénzügyekben – banki szektor – az országok közötti utalások nagyon magasak,
- elszámolási szabályzatok harmonizációja

A konferencia szervezői

**SZÉCHENYI
ISTVÁN
SZAKKOLLÉGIUM**

Bölöni Farkas Sándor Közgazdasági Alapítvány

képviseli Misovicz Tibor, kurátor

Bölöni Farkas Sándor Közgazdasági Alapítvány bemutatása

Működési szakterület: felsőoktatás, szakmai képzés,

Levelezési cím: 1095. Budapest, IX. ker Fővám tér 6-8

A szervezet célja a határon túl élő magyar értelmiség közgazdasági képzése, szakismereteinek gyarapítása, posztgraduális képzés támogatása.

A szervezet fontosabb rendezvényei, projektjei közgazdasági tananyagfejlesztés, posztgraduális ösztöndíjak, tanári támogatások, közös oktatási programok

A szervezet állandó partnerei: Kolozsvári Közgazdász Klub, Románia Magyar Közgazdász Társaság, stb.

Az Alapítvány határon átnyúló projektjei, tevékenységei

Közgazdasági tananyag-fejlesztési pályázat, tanári továbbképzések, részvétel a BKIK szlovák-magyar határon átnyúló projektjeinek elkészítésében.

Bölöni Farkas Sándor Közgazdasági Alapítvány javaslatai:

A 2004-2006-os CBC és a 2007-10 közötti ETE programok egyik legfontosabb jellemzője a támogatottak körében a közszféra, a helyi állami közigazgatás intézményeinek erős jelenléte. Egy olyan programban, amelyben gazdasági vállalkozások korlátozottan vehetnek részt, az állami költségvetésből élő intézményrendszer fejlesztési célú támogatása önmagában kérdéses. A másik – pályázati rendszerekhez általában is kapcsolódó – gond a megvalósult beruházások fenntartása. (Vállalkozói inkubátorházak sora létesült az országhatárok mentén, melyek többnyire üresek, vagy más funkciót töltenek be, a vállalkozók nem profitálnak belőle.)

- Eljárásrend: Összességében a HU-SK CBC majd Interreg, ETE pályázatok lebonyolítási rendje rendkívül bonyolult és hosszadalmas és nehézkes. Elsősorban közintézmények, önkormányzatok esetében elvárható lenne, hogy a pályáztató a számára hozzáférhető információkat ne kérje be, vagy ha mégis, akkor csak szerződéskötéskor.

- Civil szervezetek támogatása: A civil szervezetek támogatása, elsősorban a kiemelten népszerű „people to people” pályázatok esetében a forrásokat egyszerűsítve kellene kezelni, a következő szempontok szerint:
  - az eddigi gyakorlatnál kisebb összegek szétszórása, sokkal több pályázó részére
  - egyszerűsített pályázati rendszerben, elektronikus feltöltéssel,
  - egyszerűsített elbírálással, pontosabban elbírálás nélkül, normatív módon, a beérkezések sorrendjében
  - egyszerűsített ellenőrzéssel, egy darab pénzügyi és szakmai beszámolóval, amely szintén elektronikusan feltölthető.
 A rendszerbe beépíthető néhány „biztosító” elem, pl.
  - A pályázatokat és a beszámolót a határ két oldaláról, két szerverről kell feltölteni
  - A nem nyertes, vagy később benyújtott pályázatok tartaléklistára kerülnek
  - A szerződéskötéshez eredeti, hitelesítő dokumentumok benyújtása szükséges
 Példa (jó gyakorlatok): KEOP 2009-6.1.0/A pályázati kiírás, illetve a GOP támogatások KKV-k részére, Magyarországon vagy Romániában.

Gazdálkodó szervezetek támogatása

- Versenykorlátozó jellegűnek, károsnak és az EU támogatási gyakorlatával ellentétesnek tartjuk, hogy nincs KKV-k számára elérhető pályázati forrás az ETE-n belül. (Különösen furcsa ez annak fényében, hogy a pályázaton szétszórható forrásokat is ilyen vállalkozások és alkalmazottaik által fizetett adók, járulékok „termelik meg”.)
- A 2014-2021 tervezési időszakban, a HU-SK ETE több intézkedésében is előnyt jelentsen az elbírálásnál, ha a konzorciumban KKV is részt vesz.
- A következő tervezési időszakban a HU-SK ETE rendelkezzen olyan intézkedéssel, amely nem zárja ki a magánereő támogatását és a jövedelemtermelést, amennyiben ez a közjót is szolgálja. A magánszervezetek, cégek támogatása elsősorban a következő formákban történhet:
  - hitel (kedvezményes, kamatmentes stb.)
  - hitelgarancia és/vagy kamattámogatás
  - egy, 2013-ig lefolytatandó vizsgálat alapján megállapítandó, létező, illetve kívánatos gazdasági kooperációs kapcsolat típusok direkt támogatása, vissza nem térítendő támogatás formájában
- Infrastruktúra: Fontos mérlegelni, hogy a jelenlegi pályázati forma alkalmas-e az alapvető közlekedési infrastruktúra megteremtésére, helyreállítására. Határon átvezető utak, hidak, vasúti szárnyvonalak kérdésében célt, előre tervezett és ütemezett program célszerűbbnek látszik. Így nem esetleges a pályázat gazdája, pénzügyi háttere, fenntarthatósága. A közlekedés és átjárhatóság mindkét ország közös érdeke, ezért az erre szánt forrásokat nemzeti szinten, a két NFÜ-vel egyeztetve magának a HU-SK közös titkárságnak kell kezelnie, programoznia és megvalósítania 2014 és 2021 között.

A konferencia szervezői

**SZÉCHENYI
ISTVÁN
SZAKKOLLÉGIUM**

Fórum Kisebbségkutató Intézet

képviseli Tóth Károly, az Intézet igazgatója

Fórum Kisebbségkutató Intézet bemutatása

A somorjai Fórum Kisebbségkutató Intézet 1996-ban alakult magán, illetve civil intézményként azzal a céllal, hogy megteremtse a Szlovákiai magyar és egyéb kisebbségek kutatásának és tevékenysége, léte dokumentálásának korszerű és szakmailag igényes intézményes kereteit.

Az elmúlt több mint tíz évben az intézet egy korszerű szakmai könyvtárat (Bibliotheca Hungarica), levéltárat (Szlovákiai Magyar Levéltár), internetes adatbázisokat (Szlovákiai Magyar Adatbank) hozott létre, 144 könyvet, évkönyvet és folyóiratszámot jelentetett meg, és 63 kutatási programot hajtott végre.

Alkalmazottai száma 23, évente mintegy 50 külsős szakértővel működik együtt, szociológiai felméréseit 42 fős kérdezőbiztosi hálózattal valósítja meg.

Az Intézet határon átnyúló projektjei, tevékenységei

Mindez nem valósulhatott volna meg széleskörű hazai, magyarországi és nemzetközi támogatás, illetve nemzetközi kooperáció nélkül. A határon átnyúló programok közül csak néhányat kiemelve (Mozaik 2001, A magyar nyelvű történelemtanítás helyzete a Kárpát-medencében, A magyarországi K+F támogatások hasznosulásának felmérése az 1990–2002-es időszakban, Karrierutak vagy parkoló pályák, eMagyar pontok – tartalomfejlesztés, A Kárpát-medencei magyarok társadalmi helyzete és perspektívái, A szlovák–magyar határon átnyúló együttműködés lehetőségei, Nemzeti kisebbségi önkormányzati modellek Kelet-Közép-Európában, Nemzeti populizmus Szlovákiában, Szuburbanizációs folyamatok Pozsony vonzáskörzetében stb.) láthatóvá válik, hogy az intézet komoly tapasztalatokkal rendelkezik a nemzetközi együttműködés terén, miközben a változó környezet újabb és újabb kihívások elé állítja.

Az intézetünk az önkormányzatok határon átnyúló együttműködési kérdésköréhez csak annyiban tud hozzájárulni, hogy Somorja város egyik intézményeként hatékonyan bekapcsolódik Somorja testvérvárosával, Mosonmagyaróvárral kialakított kulturális és civil együttműködésbe, illetve néhány programja kapcsán az önkormányzatokkal is foglalkozva bizonyos képet tud alkotni a nemzetközi együttműködésekről.

Jelenleg folyik egy komoly kutatás a Magyar Tudományos Akadémia győri Regionális Kutatások Központjával, amely a szuburbanizációs folyamatokat vizsgálja a magyarországi pozsonyi vonzaskörzetben (Rajka, Dunakiliti, Mosonmagyaróvár stb.), illetve a szlovákiai félen Felső-Csallóközben. Ennek egyik fontos eleme egy olyan önkormányzati hálózat kereteinek a kialakítása, amely önkormányzati szinten, a határ mindkét oldalán közösen rugalmasan és hatékonyan tud reagálni a változó körülményekre a szolgáltatói rendszerek területén (közlekedés, munkaerőpiac, közbiztonság, egészségügy, oktatás, adózás stb.). Az eddigi tapasztalatokat szívesen megosztjuk a résztvevőkkel a konferencián.

Fórum Kisebbségkutató Intézet javaslatai

- Elsősorban olyan határon átnyúló pályázatokat kellene támogatni, amelyek közös többletértéket hoznak létre és a régiók közötti integrációt szolgálják rövid és hosszú távon is. Tehát nem azokat, amelyeket az egyes települések egyébként is folytatnak és a pályázat érdekében összekötik azokat.
- A törvényes feltételek betartása mellett nagyobb önállóság biztosítása a pályázóknak megvalósítás és a költségek felhasználása területén. Általában a projektum benyújtása és a realizálás között egy, másfél év telik el, amely az árviszonyok stb. változása miatt teljesen átrajzolhatja a költségterveket, ezek módosítása újabb hónapokat vesz igénybe, miközben már meg kell valósítani a projektumot. A nagyobb önállóság egyben nagyobb felelősséget is jelent, ami csak hasznára van a projektumnak.
- Ugyanez vonatkozik az elszámolások rendjére is. Az eddigi EU-s pályázatok kapcsán az a tapasztalatunk, hogy az adminisztratív tevékenység az intézmény kapacitásainak több mint egyharmadát leköti, és ezzel kevesebb idő és emberi kapacitás marad a tényleges program megvalósítására. A nagyobb bizalom megint felelősségteljesebb hozzáállást jelent az egyes pályázók részéről.

A konferenciakötetet
az Interregio Froum Egyesület megbízásából
a Berép Consult Kft. szerkesztette

Támogatók

